

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 404/2023-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], toho času [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 4/2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Ústavnému súdu bola 23. júna 2023 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou sa domáhal vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení so základným právom na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a základným právom na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 4/2023 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti napadol postup okresného súdu všeobecnou argumentáciou, že sa mal okresný súd v napadnutom konaní dopustiť porušenia ním označených práv tým, že mu neumožnil učiniť vyhlásenie o vine, ustanoviť obhajcu, podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok a dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok. Dôsledkom postupu okresného súdu v napadnutom konaní bolo aj jeho dodanie do výkonu trestu odňatia slobody, a to „bez riadneho vyrozumenia a zrozumiteľného odôvodnenia“, a to napriek tomu, že „podal odpor proti trestnému rozkazu“ a zároveň mu „nebol zo strany súdu zaslaný nástup trestu“.

3. Z vlastných zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ bol 17. mája 2023 v čase o 17.35 h zadržaný na podklade príkazu na zatknutie, ktorý bol na sťažovateľa vydaný z dôvodu nemožnosti doručenia trestného rozkazu okresného súdu č. k. 3 T 4/2023 z 13. februára 2023. Okresný súd trestným rozkazom č. k. 3 T 4/2023 z 13. februára 2023 uznal sťažovateľa vinným z prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. a), b), ods. 2 písm. b) spolupáchateľstvom podľa § 20 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v čase skutku, za čo mu uložil trest odňatia slobody vo výmere 32 mesiacov, na ktorého výkon ho zaradil do ústavu so stredným stupňom stráženia. V rámci vypočutia pred samosudcom okresného súdu sťažovateľ prevzal trestný rozkaz č. k. 3 T 4/2023 z 13. februára 2023, proti ktorému sa po riadnom poučení vzdal práva podať odpor, v dôsledku čoho trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť 17. mája 2023 a na jeho podklade bol sťažovateľ ihneď dodaný do výkonu uloženého trestu odňatia slobody. Uvedené jasne vyplýva zo zápisnice o výsluchu sťažovateľa, kde je poznamenané, že „*Obvinený krátkou cestou prevzal trestný rozkaz a obžalobu a udáva: vzdávam sa práva podať odpor.*“.

4. Sťažovateľ sa podanou ústavnou sťažnosťou domáha preskúmania postupu okresného súdu v napadnutom konaní, vyslovenia porušenia označených práv, zrušenia trestného rozkazu okresného súdu č. k. 3 T 4/2023 z 13. februára 2023 (sám pritom neuviedol ani spisovú značku konania a ani predmetného trestného rozkazu) a obnovenia stavu pred porušením už označených práv.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sa domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení so základným právom na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a základným právom na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní z dôvodov, ktoré len všeobecne rozviedol (bod 2), pričom ústavný súd si vlastným šetrením zabezpečil ďalšie podklady potrebné na posúdenie merita veci. V rámci posúdenia predmetu podanej ústavnej sťažnosti je určujúce, že sťažovateľ, ako ústavný súd zistil, sa vzdal práva podať odpor proti trestnému rozkazu okresného súdu č. k. 3 T 4/2023 z 13. februára 2023.

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010, IV. ÚS 14/2012, IV. ÚS 71/2021).

12. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov v rámci im zverených kompetencií legislatívne vymedzených. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

13. Zároveň každý má teda právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06) alebo závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

14. O prípad porušenia ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím alebo postupom všeobecného súdu pritom môže ísť okrem iného vtedy, ak by tento súd fakticky odňal komukoľvek možnosť domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde alebo by rozhodol arbitrárne, bez náležitého odôvodnenia svojho rozhodnutia, prípadne pokiaľ by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Posúdenie veci všeobecným súdom sa teda môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu aj v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

15. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo,

prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

16. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti je zrejmé, že sa vzdal práva podať odpor proti trestnému rozkazu okresného súdu č. k. 3 T 4/2023 z 13. februára 2023, dobrovoľne sa teda rozhodol vzdať práva na prejednanie svojej trestnej veci v riadnom trestnom procese, v dôsledku čoho nemôže v konaní pred ústavným súdom namietať túto okolnosť. Vzhľadom na to je ním podaná ústavná sťažnosť v tejto časti, teda v časti, v ktorej namieta porušenie označených práv tým, že nemohol učiniť vyhlásenie o vine, nemal ustanoveného obhajcu, nemohol podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok a dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, zjavne neopodstatnená, keďže sa týchto práv sám vzdal tým, že sa vzdal práva podať odpor, ktorého podaním by inak bol okresný súd povinný vo veci nariadiť hlavné pojednávanie a vec riadne prejednať na hlavnom pojednávaní. To explicitne vyplýva z dikcie § 355 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), podľa ktorého ak proti trestnému rozkazu podala oprávnená osoba podľa odseku 1 v lehote odpor, samosudca nariadi vo veci hlavné pojednávanie; pri prejednávaní veci na hlavnom pojednávaní nie je samosudca viazaný právnu kvalifikáciou ani druhom a výmerou trestu obsiahnutými v trestnom rozkaze. Inak sa trestný rozkaz stane právoplatným a vykonateľným podľa § 356. Z uvedeného dôvodu ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

17. Vo vzťahu k ďalšej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namieta (obsahovo) dodanie do výkonu trestu odňatia slobody bez predošlej výzvy adresovanej sťažovateľovi na nástup výkonu tohto trestu, ústavný súd poukazuje v prvom rade na znenie zákonnej úpravy.

18. Podľa § 353 ods. 1 Trestného poriadku samosudca môže bez prejednávania veci na hlavnom pojednávaní vydať trestný rozkaz, ak je skutkový stav spoľahlivo preukázaný vykonanými dôkazmi. Podľa § 353 ods. 8 Trestného poriadku trestný rozkaz má povahu odsudzujúceho rozsudku. Účinky spojené s vyhlásením rozsudku nastávajú dorúčením trestného rozkazu obvinenému.

19. Podľa § 408 ods. 1 Trestného poriadku len čo sa rozhodnutie, podľa ktorého sa má vykonať trest odňatia slobody, stalo vykonateľným, predseda senátu príslušného súdu prvého stupňa alebo odvolacieho súdu ihneď vydá príkaz na zadržanie odsúdeného na účel jeho dodania do výkonu trestu odňatia slobody a zároveň nariadi výkon trestu odňatia slobody a dodanie odsúdeného do výkonu trestu odňatia slobody, ak a) je vo väzbe, b) bol mu uložený trest odňatia slobody prevyšujúci dva roky, c) je obava, že ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol výkonu trestu.

20. Podľa § 408 ods. 2 Trestného poriadku v prípadoch neuvedených v odseku 1, len čo sa rozhodnutie, podľa ktorého sa má vykonať nepodmienečný trest odňatia slobody, stalo vykonateľným, predseda senátu pošle príslušnému ústavu na výkon väzby nariadenie výkonu trestu a vyzve odsúdeného, ak je na slobode, aby do výkonu trestu nastúpil.

21. Z predostretej právnej úpravy § 408 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku je zrejmé, že pokiaľ okresný súd po vzdaní sa odporu sťažovateľom (ako riadneho opravného prostriedku)

proti trestnému rozkazu č. k. 3 T 4/2023 z 13. februára 2023, v dôsledku čoho trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť 17. mája 2023, nariadil ihneď výkon trestu odňatia slobody, postupoval tak podľa § 408 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, keďže sťažovateľovi bol uložený trest odňatia slobody prevyšujúci 2 roky (sťažovateľovi bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 32 mesiacov). V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej uvádza, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 462/2012, III. ÚS 591/2013, I. ÚS 670/2014). Z uvedeného dôvodu ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť aj v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

II.2. K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy:

22. Vzhľadom na to, že ústavný súd nedospel k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť v predmetnej vecnej súvislosti ani k porušeniu ďalších sťažovateľom označených práv, a to základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, pretože postupom v súlade s ústavne konformným výkladom zákona nemôže dôjsť k zásahu do žiadneho zo základných práv a slobôd. V dôsledku toho ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť aj v tejto jej časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

23. Z dôvodu takého odmietnutia sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti ústavný súd nepristúpil ku skúmaniu zákonnej náležitosti obligatórneho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom (§ 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. augusta 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu